

W

O

Criminaliteit en rechts- handhaving 2000

189

Onderzoek en beleid

De reeks Onderzoek en beleid omvat de rapporten van door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie verricht onderzoek. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de minister van Justitie weergeeft.

Ontwikkelingen en
samenhangen

Eindredactie:

F.W.M. Huls

M.M. Schreuders

M.H. Ter Horst-van Breukelen

F.P. van Tulder

D

C

Centraal Bureau voor de Statistiek

**Wetenschappelijk
Onderzoek- en
Documentatiecentrum**

Voorwoord

Criminaliteit is een verschijnsel dat reeds lange tijd in de maatschappelijke en politieke belangstelling staat. Vergroting van de veiligheid van burgers is ook in deze kabinetsperiode speerpunt van beleid. Iedereen is het erover eens dat criminaliteit veel schade en persoonlijk leed veroorzaakt. Toch doen over aard, omvang en ontwikkelingen van vormen van criminaliteit nogal eens verschillende berichten de ronde. Op het eerste gezicht harde cijfers uit statistiek en onderzoek worden de volgende dag tegengesproken door weer nieuwe inzichten, zo lijkt het wel eens. Stijgt het aantal geweldsmisdrijven de laatste jaren, of juist niet? Zijn er inderdaad steeds meer jeugdigen die zich met crimineel gedrag inlaten? Vragen die keer op keer voor veel maatschappelijke discussie en aandacht in de media zorgen.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben in 1998 besloten om gezamenlijk te publiceren over criminaliteit en strafrechtelijke reactie. Deze samenwerking heeft geresulteerd in de eind 1999 verschenen publicatie 'Criminaliteit en rechtshandhaving 1999'. Beoogd werd een jaarlijkse actualisering. De voorliggende tweede editie in deze reeks verschijnt door onvoorziene omstandigheden een half jaar later dan gepland. Ook dit boekwerk heeft wederom de ambitie om als naslagwerk te dienen voor eenieder die geïnteresseerd is in, en betrokken is bij, cijfers over criminaliteit en rechtshandhaving. Ook in de toekomst blijven het WODC en het CBS de publicatie 'Criminaliteit en rechtshandhaving' actualiseren. Het is echter zeer waarschijnlijk dat dit niet meer in boekvorm, maar op een hiertoe te ontwikkelen internetsite zal gebeuren.

Dit rapport kon niet tot stand komen zonder de medewerking van velen, direct dan wel indirect. De eindredactie wil enkele personen speciaal bedanken. In de eerste plaats dank aan de begeleidingscommissie (zie bijlage 1), die wederom een waardevolle bijdrage heeft geleverd. Dank gaat voorts uit naar de leden van de leescommissie van het WODC voor het geleverde commentaar. Tot slot past een blijk van bijzonder grote waardering voor Huub Simons van de bureauredactie van het WODC. Dankzij zijn inzet zijn wij er toch weer in geslaagd een fraai boekwerk te leveren.

Directeur WODC
prof. dr. W.L. Buitelaar

Directeur-generaal CBS
ir. drs. R.B.J.C. van Noort

Inhoud

1 Inleiding 1

M.M. Schreuders

- 1.1 Wijze van presentatie 2
- 1.2 Kanttekeningen 4

2 Beschrijving Nederlands strafrechtstelsel 7

W.M. Garnier

- 2.1 Actoren in de strafrechtspleging 8
 - 2.1.1 De wetgever 8
 - 2.1.2 De minister van Justitie 9
 - 2.1.3 Het slachtoffer 9
 - 2.1.4 De verdachte 10
 - 2.1.5 De raadsman 11
 - 2.1.6 De politie 12
 - 2.1.7 Het Openbaar Ministerie 15
 - 2.1.8 De rechter 18
 - 2.1.9 De griffier 22
 - 2.1.10 De getuige 22
 - 2.1.11 De deskundige 23
 - 2.1.12 De tolk 23
 - 2.1.13 De reclassering 24
 - 2.1.14 De Raad voor de Kinderbescherming 25
 - 2.1.15 De Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming 26
 - 2.1.16 De Buro's Slachtofferhulp 26
- 2.2 De fasen in het strafproces 27
 - 2.2.1 Strafvordering in eerste aanleg 27
 - 2.2.2 Behandeling in hoger beroep en/of cassatie 31
 - 2.2.3 De tenuitvoerlegging 31
 - 2.2.4 Internationale rechtshulp in strafzaken 32
- 2.3 Sancties in het strafrecht 33
 - 2.3.1 Meerderjarigen 33
 - 2.3.2 Minderjarigen 39

3 Criminaliteit en opsporing 43

B.J.M. Engelhard, F.W.M. Huls, R.F. Meijer, P. van Panhuis

- 3.1 Geregistreerde criminaliteit 1960-1999 45
 - 3.1.1 Geregistreerde misdrijven 45
 - 3.1.2 Opgehelderde misdrijven 45
 - 3.1.3 Gehoorde verdachten 45
 - 3.1.4 Inverzekeringstelling 49
- 3.2 Ontwikkeling van enkele misdrijfcategorieën 49
 - 3.2.1 Gewelddmisdrijven tegen personen 49
 - 3.2.2 Vermogensmisdrijven 52
 - 3.2.3 Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde 55
 - 3.2.4 Verkeersmisdrijven 57
- 3.3 Criminaliteit : politieregio's en stedelijkheid 59
 - 3.3.1 Politieregio's 59
 - 3.3.2 Stedelijkheid 61
- 3.4 Delicten: slachtofferenquêtes 1980-1999 63
 - 3.4.1 Geschat aantal delicten 64
 - 3.4.2 Melding van delicten bij de politie 65
 - 3.4.3 Ondertekening van documenten 66
- 3.5 Verhouding tussen de slachtofferenquête en de politiestatistiek, 1995-1999 68
- 3.6 Kenmerken van verdachten van misdrijven in 1998 71
 - 3.6.1 Het Herkenningsdienstsysteem 71
 - 3.6.2 Persoonskenmerken 72
 - 3.6.3 Nieuwkomers en veelplegers 76
 - 3.6.4 Antecedenten en kenmerken van personen en misdrijven 79
- 3.7 Resumé 81

4 Vervolg en berechting 83

C.S. Wang, H.G. Aten

- 4.1 Vervolg en berechting in kort bestek 85
- 4.2 Ingeschreven zaken bij het Openbaar Ministerie 87
- 4.3 Afdoeningen door het Openbaar Ministerie 91
 - 4.3.1 Sepots 93
 - 4.3.2 Transacties 95
 - 4.3.3 Overige wijzen van afdoening 96
- 4.4 Afdoeningen door de rechter 96
 - 4.4.1 Afdoeningen van rechtbankstrafzaken 96
 - 4.4.2 Eindbeslissing van de rechter 97

- 4.4.3 Opgelegde sancties naar type 100
- 4.4.4 Gevangenisstraffen in duur en volume 102
- 4.4.5 Doorlooptijd van procedures 103
- 4.5 Hoger beroep en beroep in cassatie 104
- 4.6 Vergoeding van schade en kosten aan ex-verdachten 104
- 4.7 Internationale uitlevering 105
- 4.8 Resumé 106

5 Tenuitvoerlegging van sancties 109

W. van der Heide, P.P.J. Groen

- 5.1 Sancties voor meerderjarigen 110
 - 5.1.1 Gevangenisstraf, hechtenis en vreemdelingenbewaring 110
 - 5.1.2 Taakstraffen 115
 - 5.1.3 Terbeschikkingstelling met verpleging 115
 - 5.1.4 Tbs zonder verpleging 122
- 5.2 Overige straffen en maatregelen 123
 - 5.2.1 Geldboete 123
 - 5.2.2 Ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel 126
 - 5.2.3 Schadevergoeding 128
 - 5.2.4 Ontzegging van de rijbevoegdheid 129
 - 5.2.5 Verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer 129
- 5.3 Resumé 130

6 Jeugd 133

M.W. Bol, M.H. Ter Horst-van Breukelen

- 6.1 Jeugdcriminaliteit en opsporing 134
 - 6.1.1 Opgehelderde misdrijven en gehoorde verdachten, 1960-1999 134
 - 6.1.2 Ontwikkeling van enkele misdrijfcategorieën 115, 1960-1999 137
 - 6.1.3 Ontwikkeling van enkele misdrijfcategorieën, 1995-1999 139
 - 6.1.4 Jeugdcriminaliteit op basis van 'self-report' 141
 - 6.1.5 Aard en leeftijd 142
 - 6.1.6 Aard en geslacht 144
 - 6.1.7 Aard en etniciteit / geboorteland 146
- 6.2 Vervolging en berechting van jeugdigen 149
 - 6.2.1 Afdoening op het niveau van de politie 151
 - 6.2.2 Instroom en afdoeningen door OM 154
 - 6.2.3 Afdoening door rechter 156
- 6.3 Tenuitvoerlegging van sancties bij jeugdigen 160
 - 6.3.1 De populatie van justitiële jeugdinrichtingen 160

- 6.3.2 Voorlopige hechtenis en vrijheidsbenemende straffen en maatregelen 163
- 6.3.3 Alternatieve sanctie / taakstraf 133 165
- 6.3.4 Geldboete 167
- 6.3.5 Begeleiding jeugdreclassering 167
- 6.3.6 Recidive 169
- 6.4 Resumé 169

7 Slachtoffers van criminaliteit 173

H.W.J.M. Huys

- 7.1 Burgers als slachtoffer, 1973-1999 174
 - 7.1.1 Slachtofferschap naar delicttype 178
 - 7.1.2 Verschillen in slachtofferrisico 181
 - 7.1.3 Lichamelijke en materiële gevolgen 184
 - 7.1.4 Immateriële gevolgen 184
 - 7.1.5 Schadevergoeding 184
 - 7.1.6 Geweld tegen beroepsgroepen met een publieksfunctie 185
- 7.2 Bedrijven als slachtoffer 186
 - 7.2.1 De detailhandel 188
 - 7.2.2 Interne criminaliteit 188
- 7.3 Slachtoffers van ernstige geweldsdelicten 1998 189
 - 7.3.1 Geweldregistratie bij ziekenhuizen 189
 - 7.3.2 Geweldletsel 190
- 7.4 Preventiemaatregelen in verband met criminaliteit 192
 - 7.4.1 Maatregelen van burgers 192
 - 7.4.2 Maatregelen door bedrijven 194
- 7.5 Onveiligheidsgevoelens 195
- 7.6 Slachtofferhulp 198
- 7.7 Resumé 200

8 Nederland in internationaal perspectief 203

P.R. Smit

- 8.1 Voorbehoud bij het maken van internationale vergelijkingen 204
- 8.2 Ontwikkelingen 206
 - 8.2.1 Criminaliteit, daders en slachtofferschap 206
 - 8.2.2 Opsporing 207
 - 8.2.3 Vervolging 215
 - 8.2.4 Berechting en straf 216
- 8.3 Resumé 218

9 De strafrechtsketen in samenhang 221

F.P. van Tulder

- 9.1 De strafrechtsketen in 1999 223
- 9.2 De strafrechtsketen, 1960-1999 229
 - 9.2.1 Van misdrijf tot afdoening 229
 - 9.2.2 Sancties 234
- 9.3 De strafrechtsketen in detail, 1995-1999 237
 - 9.3.1 Totale criminaliteit 238
 - 9.3.2 Geweldscriminaliteit, 1995-1999 239
 - 9.3.3 Vermogenscriminaliteit, 1995-1999 241
 - 9.3.4 Vernielingen en delicten tegen de openbare orde en het gezag, 1995-1999 243
 - 9.3.5 Sancties minderjarigen, 1995-1999 244
- 9.4 Resumé 246

Literatuur 249

Bijlagen 265

- 1 Samenstelling van de begeleidingscommissie 265
- 2 Informatiebronnen 267
- 3 Begrippenlijst 295
- 4 Tabellen 307
 - Tabellen bij hoofdstuk 2 309
 - Tabellen bij hoofdstuk 3 311
 - Tabellen bij hoofdstuk 4 335
 - Tabellen bij hoofdstuk 5 351
 - Tabellen bij hoofdstuk 6 363
 - Tabellen bij hoofdstuk 7 383
 - Tabellen bij hoofdstuk 8 397
 - Tabellen bij hoofdstuk 9 407
- 5 Standaardclassificatie misdrijven CBS 409
- 6 Afkortingen 411
- 7 Trefwoordenregister 415

Inleiding

M.M. Schreuders

Criminaliteit staat sinds de jaren tachtig hoog op de maatschappelijke en politieke agenda. Bleek uit een eind 1998 gehouden NIPO-enquête onder de Nederlandse bevolking dat ongeveer de helft van de volwassen Nederlanders zich onveiliger voelt op straat dan tien jaar geleden¹, ook uit meer recente onderzoeken en beleidsplannen blijkt dat criminaliteit en onveiligheid onverminderd als grote maatschappelijke problemen worden beschouwd. Het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 stelt dat geweld en criminaliteit onaanvaardbare vormen hebben aangenomen: Nederland moet aan het einde van de kabinetsperiode Kok-II veiliger zijn. Bestrijding van criminaliteit en onveiligheid zijn dan ook speerpunten van beleid. In het regeerakkoord 1998 is 750 miljoen gulden extra uitgetrokken voor de versterking van politie en justitie. Uit de troonrede 2000 blijkt dat de regering op het terrein van de openbare orde en veiligheid de komende jaren speciale aandacht zal besteden aan het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit, milieudelicten en zware misdaad. Hiertoe is nog eens ruim 300 miljoen gulden extra uitgetrokken. Het Sociaal en Cultureel Rapport 2000 (SCP, 2000) gaat eveneens in op de omvang en de indringendheid van het criminaliteitsprobleem en wijst op de grote maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van de reeks bijzonder ernstige geweldsdelicten.

Criminaliteit veroorzaakt veel schade en leed, maar over de precieze aard en omvang doen nogal eens verschillende berichten de ronde. Het ministerie van Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben een toenemende behoefte aan een eenduidig beeld geconstateerd. Dit heeft geleid tot een in 1998

1 Uit deze in november 1998 gehouden NIPO-enquête (De staat van het recht) blijkt onder meer dat circa de helft van de volwassen Nederlanders (54%) zich onveiliger op straat voelt dan tien jaar geleden. Als reden wordt in dit verband het meest de toename van agressie en (zinloos) geweld genoemd. Eén op de vier Nederlanders (27%) had in de afgelopen twaalf maanden in de naaste omgeving daadwerkelijk met criminaliteit te maken gehad. Zeven op de tien Nederlanders (71%) vinden in dit kader dat het strafrechtstelsel een belangrijke bijdrage levert aan het functioneren van de samenleving. Dit beeld wordt bevestigd in het Sociaal en Cultureel Rapport 1998 (SCP, 1998): ook uit deze studie blijkt dat Nederlanders vooral veiligheid willen. De politiek moet de misdaad bestrijden: 57% van de Nederlanders plaatste deze taak bij de eerste vijf van zestien mogelijke politieke doelen.

aangegaan samenwerkingsverband tussen het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en het CBS met als doel het periodiek, en op basis van diverse statistieken en informatiebronnen, systematisch en op eenduidige wijze in kaart brengen van ontwikkelingen en samenhangen in de criminaliteit cum annexis en de rechtshandhaving. Deze samenwerking heeft geresulteerd in de – in het najaar van 1999 uitgebrachte – publicatie ‘Criminaliteit en rechtshandhaving 1999’ (Schreuders e.a., 1999). De thans voorliggende publicatie is de tweede in deze reeks en richt zich wederom op iedereen die beroepsmatig geïnteresseerd is in en betrokken is bij cijfers over criminaliteit: beleidsmakers, politiek, media, en binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten. Het rapport bevat een beschrijving van trends en ontwikkelingen op het terrein van de criminaliteit en rechtshandhaving, en de reactie van de samenleving daarop.

1.1 Wijze van presentatie

De ontwikkeling van de criminaliteit en de rechtshandhaving komt in deze publicatie op twee manieren aan de orde. Een lange-termijnbeschrijving (over de jaren 1960-1999) plaatst de ontwikkeling van de criminaliteit in historisch perspectief. De beschrijving over een korte periode (1995-1999) gaat dieper in op de verschillende door de politie geregistreerde misdrijfcategorieën en de uiteenlopende vormen van strafrechtelijke afdoening ervan. Afhankelijk van de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de informatie kan de beschreven periode per hoofdstuk overigens variëren, hetgeen betekent dat niet overal in het rapport steeds tijdreeksen over dezelfde periode kunnen worden gepresenteerd. Dit geldt onder andere voor paragrafen waarin gebruik gemaakt wordt van bronnen die slechts een periode van één of enkele jaren bestrijken, zoals bijvoorbeeld enquêtes. Aparte vermelding verdient hier de op basis van het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van de politie verrichte landelijke studie naar achtergrondkenmerken van de in het jaar 1998 bekend geworden verdachten. Deelresultaten van dit onderzoek zijn in deze publicatie als ‘verdieping’ in het hoofdstuk over ‘Criminaliteit en opsporing’ (hoofdstuk 3) opgenomen.

Wat zijn nu de voornaamste wijzigingen ten opzichte van de eerste publicatie? De belangrijkste en meest ingrijpende wijziging is het opnemen van een apart hoofdstuk over jeugd(criminaliteit). In de eerste editie was informatie over jeugd verspreid over verschillende hoofdstukken weergegeven. In de nieuwe editie is deze informatie ten behoeve van de overzichtelijkheid gebundeld in een apart hoofdstuk. Nieuw is ook het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 9) waarin de samenhang tussen de stromen in de verschillende onderdelen van de strafrechtelijke keten aan de orde komt. Daarentegen is, in tegenstelling tot de vorige editie, geen apart hoofdstuk over de kosten van criminaliteit opgenomen.

De publicatie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 is een beschrijving van het Nederlandse strafrechtstelsel, en laat zien welke instanties en actoren in dit stelsel een rol spelen en wat de voornaamste ontwikkelingen daarbij zijn in de laatste jaren. Het hoofdstuk kan dienen als referentiekader voor de overige hoofdstukken. In de hoofdstukken 3 tot en met 5 komt vervolgens de strafrechtstelsel aan bod.

Hoofdstuk 3 (Criminaliteit en opsporing) beschrijft eerst – met behulp van de CBS-politiestatistiek – de aard en de omvang van de door de politie geregistreerde criminaliteit: hoeveel processen-verbaal zijn door de politie opgemaakt, om wat voor misdrijven gaat het, hoeveel zaken zijn opgehelderd, welke verdachten zijn gehoord? De door de politie geregistreerde criminaliteit is slechts een deel van de totale criminaliteit, onder andere omdat slachtoffers van een delict daarvan niet altijd aangifte doen. Slachtofferenquêtes vormen, naast de geregistreerde gegevens, een andere belangrijke en onafhankelijke bron over aard en omvang van (veel voorkomende) criminaliteit.² Deze enquêtes geven dus op een andere manier een beeld van het aantal delicten. Ten slotte worden, met behulp van HKS-gegevens, de in 1998 bekend geworden verdachten scherper geprofileerd: er worden verschillende soorten daders en criminele carrières getypeerd.

Hoofdstuk 4 (Vervolging en berechting) gaat een stap verder in de strafrechtstelsel aan de hand van een beschrijving van de instroom en afdoening van strafzaken in eerste aanleg bij het Openbaar Ministerie (OM) en de rechtbanken. Daarnaast komen aan bod de aard van de vervolgte en berechte delicten, de wijze van afhandeling en de opgelegde sancties. Het gaat hierbij overigens steeds om afdoeningen in eerste aanleg, omdat systematische gegevens over zaken in hoger beroep ontbreken.

Hoofdstuk 5 (Tenuitvoerlegging van sancties) beschrijft de uitvoering en organisatie van verschillende soorten van strafrechtelijke sancties (straffen en maatregelen) tegen meerderjarigen in Nederland. Daarbij komen de ontwikkelingen in het sanctiestelsel en de effecten daarvan op de sanctiecapaciteit aan de orde.

Hoofdstuk 6 (Jeugd) is geheel gewijd aan de jeugd(criminaliteit). Paragraafsgewijs wordt de strafrechtstelsel voor jeugdigen doorlopen: het aantal verdachten van jeugdcriminaliteit, de uitkomsten van 'self report' studies, de vervolging en berechting van jeugdigen, de tenuitvoerlegging van sancties tegen jeugdigen, en tot slot de (jeugd)reclassering.

Hoofdstuk 7 (Slachtoffers van criminaliteit) laat zien hoe vaak burgers, instellingen en bedrijven slachtoffer worden van verschillende soorten van criminaliteit, met

2 Hoe vaak burgers slachtoffer worden van veelvoorkomende criminaliteit kan worden geschat met behulp van enquêtes. In deze slachtofferenquêtes wordt onder meer gevraagd of de – meestal lichtere – delicten die de respondenten zijn overkomen, door hen ook bij de politie zijn aangegeven, en of daarbij een aangifteformulier of een proces-verbaal is ondertekend.

inbegrip van enkele lichtere delicten. Verder wordt aandacht besteed aan de materiële en immateriele gevolgen van slachtofferschap, aan onveiligheidsgevoelens en aan preventiemaatregelen ter voorkoming van of als gevolg van criminaliteit.

In hoofdstuk 8 (Nederland in internationaal perspectief) wordt waar mogelijk recht gedaan aan de internationale dimensie: hoe is de omvang en ontwikkeling van de criminaliteit en de strafrechtelijke reactie daarop in Nederland, in vergelijking met Europa en enkele andere landen?

Het laatste hoofdstuk 9 (De strafrechtsketen in samenhang) vergelijkt de stromen in verschillende onderdelen van de strafrechtsketen met elkaar en gaat in op de samenhang daartussen.

De tekst is ter verheldering cijfermatig onderbouwd met staten en grafieken. Voor de hoofdstukken 3 tot en met 9 is meer gedetailleerd cijfermateriaal opgenomen in de vorm van tabellen, die in een aparte bijlage (bijlage 4) bijeengezet zijn. Ter illustratie of nadere analyse dan wel verdieping is de publicatie op sommige plaatsen verrijkt met een beschrijving van een illustratieve casus of van achtergronden, in de vorm van een zogenoemde box.

1.2 Kanttekeningen

Het beeld van de criminaliteit in dit boek is niet volledig; het is afhankelijk van de beperkingen van de bronnen. Hierover, tot slot van dit hoofdstuk, enkele opmerkingen.

Het accent in deze publicatie ligt op misdrijven in de sfeer van het ‘commune’ strafrecht.³ Bovendien wordt (nog) geen aandacht geschonken aan (vormen van) georganiseerde criminaliteit, organisatiecriminaliteit (interne criminaliteit), cyber-crime, enzovoort. Kortom, van de ‘commune’ criminaliteit komen ook niet alle vormen in beeld. Overtredingen vallen eveneens buiten het bereik van dit boek.

Voor deze publicatie zijn diverse bronnen gebruikt. Elke bron kent zijn beperkingen. Zo zijn de uitkomsten van self report studies en slachtofferenquêtes enigermate onbetrouwbaar, omdat de uitkomsten gebaseerd zijn op steekproeven. Dit klemmt vooral, wanneer het gaat om minder vaak voorkomende delicttypen, waarbij de aantallen in de enquêtes zeer klein zijn. Bovendien zijn de uitkomsten van deze enquêtes gebaseerd op de beleving en definiëring van misdrijven door individuele personen. Deze kan afwijken van die van politie en justitie. In het algemeen zullen slachtofferenquêtes meer voorkomende en minder ernstige delicten beter in beeld brengen dan de statistieken van de politie. ‘Slachtofferloze’ delicten, zoals drugs-

3 Er is een aantal gebieden dat behoort tot het bijzondere strafrecht: het militaire strafrecht, het oorlogsstrafrecht en het economische en belastingstrafrecht. Gedetailleerde behandeling van misdrijven in de sfeer van dit bijzondere strafrecht valt buiten het bestek van deze publicatie.

handel of rijden onder invloed, worden via slachtofferenquêtes in het geheel niet waargenomen.

Cijfers die afkomstig zijn uit de registratie van politie en justitie, kennen weer andere beperkingen. Ten eerste hebben ze alleen betrekking op de feiten of zaken die de betreffende instantie waarneemt. Zo zal de politie vernielingen of diefstallen die niet worden aangegeven, niet registreren. Hetzelfde geldt voor 'slachtofferloze' delicten, zolang de politie deze delicten niet op het spoor komt. Dit laatste geeft al aan dat ook het beleid en de technische mogelijkheden van de betrokken instanties invloed op de cijfers kunnen hebben. Als de politie meer aandacht besteed aan mogelijk alcoholgebruik van automobilisten of op dit gebied nieuwe opsporingsmethoden gaat hanteren (gerichte alcoholcontroles, ander blaaspijpje, bloedproef), zal dit mogelijk invloed hebben op het aantal geregistreerde misdrijven. Soortgelijke opmerkingen gelden ook verderop in de strafrechtelijke keten, bijvoorbeeld bij gegevens over vervolging en berechting. Cijfers op dit gebied dienen dus te worden geïnterpreteerd tegen de achtergrond van mogelijke veranderingen in gedrag rond aangifte en in beleid op het gebied van registratie en vervolging.

Ten slotte kunnen er verschillen in definities optreden tussen verschillende bronnen, waardoor uitkomsten niet altijd exact vergelijkbaar zijn.⁴ Voor een volledig beeld van de voornaamste kenmerken en beperkingen van de in deze publicatie gehanteerde bronnen wordt verwezen naar bijlage 2.

4 In deze publicatie wordt voor het onderdeel vervolging en berechting gebruik gemaakt van de CBS-statistiek van strafrechtspleging en -toepassing, waarbij het primaire bronsysteem COMPAS wordt bevroegd. Het Parket-Generaal (PaG) hanteert een beleidsinformatiesysteem dat eveneens COMPAS als primair bronsysteem heeft. Definitieverschillen, meetmomenten en bevragswijze kunnen verschillen in de cijfers tot gevolg hebben.

